

ХУЛОСАИ НИҲОИИ
шурои диссертатсионии 6D.KOA-019-и
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз рӯи
диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № _____

Қарори шурои диссертатсионӣ аз 26 августи соли 2022, № 5

Барои сазовор донишманди Шарипов Маҳмадкарим Маҳмадсалимович, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ.

Диссертатсияи Шарипов Маҳмадкарим Маҳмадсалимовичро дар мавзӯи «Ҷавобгарии ҷиноятӣ барои ришвадиҳии тижоратӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) дар таърихи 11.06.2022, суратмаҷлиси №3 аз ҷониби Шурои диссертатсионии 6D.KOA-019-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17, Фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон 07 январи соли 2022, № 15/шд 62) ба ҳимоя қабул карда шудааст.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Шарипов Маҳмадкарим Маҳмадсалимович 25 июни соли 1985 дар ноҳияи Данғара таваллуд шудааст. Соли 2011 факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро аз рӯи ихтисоси ҳуқуқшинос хатм намудааст.

Соли 2018 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ (ҳозира кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсия)-и факултети ҳуқуқшиносии ДМТ қабул карда шуд. Ҳангоми омода намудани диссертатсия унвонҷӯи кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсияи факултети ҳуқуқшиносии ДМТ ба шумор меравад.

Диссертатсия дар кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсияи факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон иҷро шудааст.

Роҳбари илмӣ – доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессори кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсияи факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон **Сафарзода Анвар Ислон**

Муқарризони расмӣ:

Абдуҳамитов Валиҷон Абдулҳамидович – доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсенти кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи славянии Русияву Тоҷикистон

Зокирзода Зафар Хайрулло – номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсенти кафедраи ҳуқуқ ва методикаи таълими они Донишқадаи омӯзгории Тоҷикистон дар ноҳияи Рашт

Муассисаи тақриздиханда – Академияи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, (ш. Душанбе). Дар хулосаи додашудаи муассиса, ки аз тарафи муқарриз Ҳусейнзода Сино Ҳотам – сардори кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ, криминология ва психологияи факултети №2-и Академияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, подполковники милитсия имзо шудааст, аз ҷониби сардори Академияи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ дотсент генерал майори милитсия Шарифзода Ф.Р. тасдиқ шудааст, қайд шуд, ки диссертатсия ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, мутобиқат менамояд.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ доир ба мавзӯи диссертатсия ва моҳияти он 6 интишори илмӣ, аз ҷумла 3 адади онҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 3 мақола дар нашрияҳои дигар ба таърифи расонидааст. Интишороти унвонҷӯ нуктаҳои асосӣ, натиҷаҳо ва мазмунҳои диссертатсияро инъикос намуда, саҳми шахсии муаллифро собит менамоянд.

Муҳимтарин интишороти довталаби дараҷаи илмӣ аз рӯи мавзӯи диссертатсия:

1. Шарипов, М.М. Ҷавобгарии ҷиноятӣ барои ришвадиҳии тижоратӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Текст] / М.М. Шарипов // Паёми ДМТ. – 2020. – №20. – С. 20-30.

2. Шарипов, М.М. Ҷавобгарӣ барои ришвадиҳии тижоратӣ мутобиқи қонунгузориҳои ҷиноятӣ кишварҳои хориҷӣ (Аврупо ва Амрико) [Текст] / М.М. Шарипов // Паёми ДМТ. – 2019. – №3. – С. 246-252.

3. Шарипов, М.М. Особенности состава коммерческого подкупа по законодательству Республики Таджикистан [Текст] / М.М. Шарипов // Правовая жизнь. – 2018. – №2 (22). – С. 136-142.

4. Шарипов, М.М. Ҷавобгарии ҷиноятӣ барои ришвадиҳии тижоратӣ дар ҚТ [Текст] / М.М. Шарипов // Давлатшиносӣ ва ҳуқуқи инсон. – 2018. – №2 (10). – С. 103-111.

Ба диссертатсия ва автореферат тақризҳо ворид шуданд:

Исмаилов Ш.М. – профессори кафедраи ҳуқуқи иқтисодӣ, молиявӣ ва зиддикоррупсионии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор;

Сангинов Д.Ш. – Муовини ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ оид ба корҳои илмӣ, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор;

Қодирзода Д.С. – декани факултети дипломатия ва сиёсати Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент.

Ҳамаи тақризҳо мусбат буда, дар онҳо баъзе эродҳои хусусияти баҳснокдошта манзур шудааст. Эродҳо асосан нуктаҳои илмии мубоҳисавии диссертатсияро оид ба ҷавобгарии ҷинойтӣ барои ришвадиҳии тиҷоратӣ, субъекти ришвадиҳии тиҷоратӣ, тамаъҷӯӣ дар ришвадиҳии тиҷоратӣ, баъзе аз таклифҳо дар самти такмили қонунгузорию ҷинойтӣ, пешниҳоду нақшаҳои назари шахсии муаллифи автореферат ва дигар камбудии забониву имлоиро фаро мегиранд.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-уми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, интиҳоб ва таъин гардидаанд.

Ҳамчунин, интиҳоби муқарризони расмӣ ва муассисаи тақриздиханда бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо аз рӯйи ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷинойтӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷинойтӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) дар сатҳи дахлдор таҳқиқоти илмӣ анҷом додаанд ва корҳои илмӣ-таҳқиқотии онҳо ба масъалаи гуногуни кори илмии анҷомдодашуда алоқамандии зич доранд.

Шури диссертатсионӣ қайд мекунад, ки аз тарафи докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- омӯзиши асос ва моҳияти ҷавобгарии ҷинойтӣ барои ришвадиҳии тиҷоратӣ дар қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистонро мавриди таҳқиқ қарор додааст;

- таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии қонунгузорию ҷинойтию давлатҳои хориҷӣ оид ба ришвадиҳии тиҷоратӣ таҳлил гардида, андешаҳои олимони соҳаи ҳуқуқи ҷинойтӣ дар ин самт ба таври зарурӣ ҷамбаст карда, хулосаҳои илмии асоснок пешниҳод гардонидаст;

- маълумоти зарурӣ ва хулосабарориҳои мушаххас дар бораи баррасии объекти ришвадиҳии тиҷоратиро ироа намудааст;

- тарафи объективии ришвадиҳии тиҷоратиро муайян кардааст;

- таҳлили субъекти ришвадиҳии тиҷоратӣ аз нигоҳи муаллиф нишон дода шудаанд;

- омӯзиши тарафи субъективии ришвадиҳии тиҷоратӣ, пурра ва ҳаматарафа матраҳ гардидааст;

- баррасии намудҳои бандубастшавандаи ришвадиҳии тиҷоратӣ ва шартҳои махсуси таъқиби ҷиноятӣ ва озод намудан аз ҷавобгарии ҷиноятӣ барои ришвадиҳии тиҷоратиро ба роҳ мондааст.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот бо он асоснок карда шудааст, ки натиҷаҳои бадастомада низоми донишҳои мавҷударо оид ба ҷавобгарии ҷиноятӣ барои ришвадиҳии тиҷоратӣ ҷамъбаст ва густариш медиҳанд. Ҳамин тавр, аз рӯйи натиҷаҳои бадастомада, ба чунин хулосаи асоснок омадан мумкин аст, ки таҳқиқоти мазкур метавонад дар рушди илми ҳуқуқи ҷиноятӣ ва қонунгузории ҷиноятӣ саҳми арзанда гузошта, дар баробари ин, баҳри бартараф намудани норасоӣҳои ҷойдоштаи амалияи ҳуқуктатбиқкунӣ кумак расонад.

Вобаста ба масъалагузории дар диссертатсия ҷойдошта, ба сифати заминаи методологии таҳқиқот як қатор усулҳои умумиилмӣ ва хусусӣ, ба монанди: диалектикӣ, мантикӣ, расмӣ-ҳуқуқӣ, мантикӣ-забонӣ, омӯрӣ, шаклӣ-ҳуқуқӣ, муқоисавӣ-ҳуқуқӣ, таърихӣ-ҳуқуқӣ ва дигар усулҳои истифода шудаанд.

Ҳамчунин ҷанбаҳои алоҳидаи назариявии осори олимони ватанию хориҷӣ ба монанди Р.Ф. Асанов, А.А. Аслаханов, В. Верин, Б.В. Волженкин, С.А. Гордейчик, А.С. Горелик, Н.А. Егорова, С.М. Зубарев, В.И. Зубкова, А.И. Коробеев, Н.А. Лопашенко, С.Д. Макаров, С.В. Максимов, Н.В. Полосин, А.В. Шнитенков, А.А. Эксанов, П.С. Яни, У.А. Азиззода, С.Э. Баҳриддинзода, З.Х. Зокирзода, З.А. Камолов, Н.А. Қудратов, Ф.А. Мирзоаҳмедов, Р.Ҳ. Раҳимзода ва К.Ҳ. Солиев, М.Ҷ. Раҳмонзода, А.И. Сафарзода, Ш.Л. Холиқзода, Т.Ш. Шарипов ва дигарон омӯхта шудаанд.

Аҳамияти натиҷаҳои бадастovarдаи докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар амалия чунин тасдиқ карда мешаванд, ки хулосаву пешниҳодоти дар диссертатсия таҳиянамудаи муаллиф метавонанд ҷиҳати такмили минбаъдаи қонунгузории ҷиноятӣ оид ба ришвадиҳии тиҷоратӣ, яъне ҳангоми татбиқи м. 279 ҚҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар амалияи судӣ мавриди истифода қарор дода шаванд. Ҳамчунин маводи таҳқиқотӣ метавонад дар ҷараёни таълим, дар муассисаҳои олий ҳангоми тадриси фанҳои ҳуқуқшиносӣ – ҳуқуқи ҷиноятӣ истифода шавад.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки:

- нуктаҳои илмии таҳқиқоти диссертатсионӣ ба осори илмии муҳаққиқони ватанӣ ва хориҷӣ дар самти ҷавобгарии ҷинойтӣ барои ришвадиҳии тиҷоратӣ асос ёфта, бо маводи интишории унвонҷӯ, ки оид ба мавзуи диссертатсия ба нашр расидаанд, мувофиқат мекунанд;

- дар таҳқиқоти диссертатсионӣ ақидаҳо, нуктаҳои илмӣ ва хулосаҳои асарҳои олимони соҳаи ҳуқуқи ҷинойтӣ вобаста ба ҷавобгарии ҷинойтӣ барои ришвадиҳии тиҷоратӣ таҳлил гардида, як қатор санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, инчунин таҷрибаи ҳуқуқтатбиқкунӣ дар судҳои ҷумҳурӣ оид ба ҷинойти мазкур мавриди омӯзиш қарор гирифтааст, ки саҳеҳнокии натиҷаҳои бадастовардашударо таъмин мекунанд;

- натиҷаҳои бадастовардаи унвонҷӯ барои рушди ҳуқуқи ҷинойтӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат мекунанд.

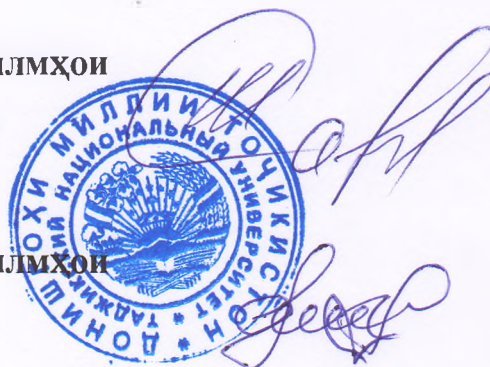
Саҳми шахсии доғалаби дарёфти дараҷаи илмӣ бо он муайян карда мешавад, ки натиҷаҳои илмии таҳқиқоти диссертатсионӣ, аз ҷумла хулосаҳои назариявӣ, таклифу пешниҳодҳо ва нуктаҳои илмие, ки ба ҳимоя пешниҳод карда мешаванд, метавонанд дар ҷодаи рушду такмили конунгузории ҷинойтӣ оид ба ҷавобгарии ҷинойтӣ барои ришвадиҳии тиҷоратӣ ва амалияи ҳуқуқтатбиқкунӣ дар ин самт саҳми назаррас дошта бошанд.

Дар маҷлиси Шурои диссертатсионӣ аз 26 августи соли 2022 қарори сазовор донистани Шарипов Маҳмадкарим Маҳмадсалимович бо дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ қабул карда шуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шӯрои диссертатсионӣ 15 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм 4 нафар. Овоз доданд: тарафдор 11 нафар, муқобил – нест, бюллетенҳои беэътибор – нест.

Раиси Шурои
диссертатсионӣ, доктори илмҳои
ҳуқуқшиносӣ, профессор

И.в. котиби илмии шӯрои
диссертатсионӣ, доктори илмҳои
ҳуқуқшиносӣ

Шарипов Т.Ш.

Гадоев Б.С.

26 августи соли 2022